

**เมืองไทยกับดาวเทียมสำรวจทรัพยากร
ดร. ครรชิต มาลัยวงศ์
17 พฤษภาคม 48**

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ดร. ธวัช วิรัตน์พงษ์ ผู้จัดการห้องปฏิบัติการออกแบบประกอบ และติดตั้งเครื่องรับสัญญาณจากยานอวกาศนอกโลก ขององค์การนาซา สหรัฐอเมริกา ได้เดินทางกลับมาเมืองไทย พร้อมกับแสดงความคิดเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐบาลไทยจะสร้างดาวเทียมสำรวจทรัพยากร Theos

มติชน ฉบับวันที่ 17 พฤษภาคม 2548 ได้ถามความเห็น ดร.ธวัช ว่าทำไมไม่เห็นด้วย และได้รับคำตอบว่า “ผมรู้สึกว่ามันไม่คุ้มกันเลย กับการที่เราต้องเสียเงินจำนวนมาก แต่ระยะเวลาในการใช้งานดาวเทียมดวงนี้น้อยมาก แค่ 6 ปี ก็หมดอายุแล้ว เราซื้อข้อมูลจากประเทศที่มีความเชี่ยวชาญจะประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าเยอะเลย อีกอย่างหนึ่งที่บอกว่าเราจะสามารถขายข้อมูลภาพถ่ายเราได้ด้วยนั้นยิ่งไปกันใหญ่เลย ในเมื่อเทคโนโลยีเราตามไม่ทันประเทศที่เขาถนัดทำเรื่องนี้อยู่แล้ว ใครเขาจะมาซื้อเรา สู้ไปซื้อที่ทันสมัยกว่า ถูกกว่า ไม่ดีกว่าหรือ ผมไม่ได้ต่อต้านเรื่องนี้ในบ้านเรานะ แต่เห็นว่ามันยังไม่พร้อม เราต้องยอมรับความจริง ค่อย ๆ เดินไปที่ละก้าวจะดีกว่า เราจะปลอดภัย และมีพื้นฐานการทำงานที่มั่นคง เมื่อถึงเวลานั้นเราจะบินได้อย่างเต็มภาคภูมิ...”

ความเห็นของ ดร. ธวัช ที่มติชนนำมาตีพิมพ์นั้น ในฐานะที่ผมเป็นกรรมการบริหารของสำนักงานเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ หรือ สทอภ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาดาวเทียมดวงนี้ ขอแสดงความเห็นเพิ่มเติมต่างมุมไปจาก ดร. ธวัช ดังนี้

1. เป็นเรื่องจริงที่ดาวเทียม Theos ยังไม่ได้ก้าวหน้าเท่ากับของดาวเทียมดวงอื่นเช่น QuickBird หรือ Ikonos ซึ่งถ่ายภาพได้ละเอียดกว่า หากเราต้องการจะสร้างดาวเทียมให้มีสมรรถนะสูงกว่านี้ก็ต้องใช้เงินเพิ่มขึ้นอีกมากเป็นทวีคูณ เราพิจารณาแล้วว่าสมรรถนะเท่าที่วางแผนไว้ นั้นเหมาะสมกับการประยุกต์ที่ต้องการจะใช้ไปแล้ว
2. โครงการดาวเทียม Theos ไม่ได้พัฒนาเฉพาะตัวดาวเทียม แต่พัฒนานักวิทยาศาสตร์และวิศวกรอีกยี่สิบกว่าคน เพื่อให้ประเทศไทยมีความรู้ด้านดาวเทียมอย่างแท้จริง ไม่ใช่คอยแต่ซื้อภาพถ่ายจากดาวเทียมของประเทศอื่นมาใช้อย่างที่ดร.ธวัช แนะนำ เมื่อเราพัฒนาบุคลากรของเราแล้ว เราก็จะมีรากฐานที่จะพัฒนาองค์ความรู้ในด้านนี้ต่อไป ประเด็นเรื่องการพัฒนาคนนั้น ดร. ธวัช ไม่ได้กล่าวถึงแต่อย่างใด การก้าวเดินไปที่ละก้าวในยุคนี้ไม่ทันกินแล้ว ยกตัวอย่างเช่น เกาหลีก้าวกระโดดทางด้านเทคโนโลยีได้ด้วยการซื้อเทคโนโลยีมา การพัฒนาดาวเทียม Theos ก็เป็นการซื้อเทคโนโลยีเหมือนกัน
3. การขอซื้อภาพถ่ายดาวเทียมของประเทศอื่นอาจถูกปฏิเสธได้เพราะเขาไม่ต้องการภาพถ่ายให้เรา หรือเพราะดาวเทียมของเขาถูกจองไว้โดยประเทศอื่นทำให้ไม่สามารถให้บริการเราได้ เรื่องทำนองนี้เคยเกิดมาแล้ว เวลานี้เราไม่สามารถสะสมภาพถ่ายดาวเทียมในอดีตเอาไว้ได้ เพราะไม่มีงบประมาณมากพอที่จะไปซื้อภาพถ่ายมาเก็บไว้ หรือซื้อเขาก็ไม่มีให้ ลองคิดต่อไปว่าในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ หากเจ้าของดาวเทียมเขาไม่ยอมถ่ายภาพให้เรา เราจะได้ภาพถ่ายมาให้หรือ แต่ถ้าเป็นดาวเทียมของเราเอง เราก็สามารถสั่งการให้ถ่ายได้ตลอดเวลา
4. การขายภาพถ่ายดาวเทียมให้แก่ประเทศอื่น ไม่ใช่เป็นเป้าหมายหลักของการมีดาวเทียมดวงนี้ แต่ในเมื่อเราสามารถถ่ายภาพได้ก็มักจะเสนอให้ประเทศอื่นซื้อ ภาพถ่ายที่ละเอียดมากก็แพงมาก และในทางปฏิบัติเราไม่ต้องการภาพถ่ายที่ละเอียดไปทุกอย่าง เช่น ป่าเขา หรือ เรือกสวนไร่นา นั้นไม่จำเป็นต้องใช้ภาพถ่ายอย่างละเอียดซึ่งราคาแพง ประเทศแถบนี้ก็ยังมีความทันสมัย และยังเป็นเป้าหมายที่น่าจะขายภาพถ่ายดาวเทียมให้ได้ ก็เหมือนคอมพิวเตอร์นี่แหละ ราคาเป็นแสนก็มี เป็นหมื่นก็มี เครื่องราคาเป็นแสนก็ดีกว่าราคาเป็นหมื่น แต่คนก็ยังซื้อราคาระดับหมื่นมาใช้
5. อายุดาวเทียมที่บอกว่า 6 ปีแล้วตกรุ่นนั้นก็ไม่ได้ถูกหรือครับ เพราะดาวเทียมไม่ได้มีรุ่นเหมือน CPU เหตุผลที่มันใช้งานได้แค่นั้นก็เป็นเพราะอุปกรณ์ต่าง ๆ มันเสื่อมไปต่างหาก เรื่องนี้เรารู้อยู่แล้ว จึงต้องพัฒนาคนขึ้นมาเพื่อจะได้สามารถออกแบบดาวเทียมดวงใหม่ขึ้นไปแทนที่ดวงเก่าได้ แบบนี้ก็คือการก้าวไปที่ละขั้นอย่างที่ ดร. ธวัช อยากให้เราทำนั่นแหละ
6. ในเมื่อ ดร. ธวัช เป็นผู้เชี่ยวชาญ ทั้งยังมีความรักชาติ และมีความเสียสละเงิน ผมก็ขอเสนอว่า ดร. ธวัชควรมาช่วยกันหาทางทำให้ดาวเทียมดวงนี้เกิดคุณค่าเพิ่มมากขึ้น หรือช่วยมาแนะนำด้านเทคโนโลยีให้เรา อย่างนี้น่าจะดีกว่านะครับ
7. สุดท้ายอยากเรียนให้ทราบว่ามีสภาชุดไทยอยู่บทหนึ่งว่า “ถ้าไม่พ่าย ก็อย่าเอาเท้าราน้ำ”